

AF amsterdams
AK fonds voor de
kunst

Aan de wethouder van Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed
en de leden van de gemeenteraad
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

4 februari 2022

Betreft: proces toekomstig kunstenplan

Geachte wethouder Meliani, geachte leden van de gemeenteraad,

U staat aan de vooravond van uw laatste raadsvergadering voor de gemeenteraadsverkiezingen. In die vergadering spreekt u onder meer over het kunstenplan: Over de evaluatie van de totstandkoming van het huidige kunstenplan en het vervolg op die evaluatie, gericht op het toekomstige kunstenplan. Deze onderwerpen zijn eerder in commissieverband besproken in de commissievergaderingen KDD d.d. 8 december 2021 en 12 januari 2022.

Wij, Amsterdam Culturele Instellingen (ACI), Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) en de Amsterdamse Kunststraat (AKr) hechten er veel belang aan dat u deze onderwerpen als raad agendeert en dat u zich in dezen zo betrokken toont.

In september 2021 is de totstandkoming van het kunstenplan geëvalueerd door Blueyard. Als vervolg op de evaluatie wil de wethouder nu met een verkennend onderzoek vooruitkijken naar de volgende kunstenplanperiode. Hiervoor is Bureau &MAES aangetrokken. U bent als raadslid half januari uitgenodigd om in een technische sessie input te geven voor dit vervolgtraject. Ook wij hebben als betrokken partijen eind januari samen met de wethouder een eerste gesprek gevoerd met Bureau &MAES.

We staan nu aan het begin van het proces om met elkaar te komen tot een nieuw kunstenplan. Graag geven wij u met deze brief enkele overwegingen mee voor de besluitvorming rond een logische volgorde en uitvoeringslijn van dit proces.

We onderschrijven met elkaar het belang van een gemeenschappelijke aanpak – door ACI, AFK, AKr en gemeente. We vinden het daarbij cruciaal om allereerst helder te benoemen welke vraagstukken we het meeste dringend willen aanpakken, alvorens tot oplossingen te komen. Het is belangrijk aanpassingen weloverwogen uit te denken en mogelijke scenario's naast elkaar te leggen. Het gaat hier om de toekomst van de sector.

evaluatie

Het onafhankelijke rapport van Blueyard laat naar mening van ACI, AFK en AKr een gedegen onderzoek zien, voorafgegaan door een uitvoerige onderzoeksopdracht. We kunnen ons goed vinden in de beschrijving van het proces. Het geeft een genuanceerde en heldere analyse van wat in dat proces goed is gegaan en wat er beter kan. Het rapport vertrekt daarbij met recht vanuit het belang voor de sector, maar geeft ook blijk van een goed inzicht in de bestuurlijke, politieke en bestuursrechtelijke context waarin beleid en besluiten tot stand komen. We onderschrijven de bevinding dat er noodzaak is om te werken aan inzichtelijkheid, omdat degenen voor wie het systeem bedoeld is, er hun weg goed in moeten kunnen vinden.

vraagstukken

Het is goed om te realiseren dat geen enkele inrichting van de systematiek zonder bezwaren is. Alternatieve modellen zijn eerder variaties op het in Amsterdam gevolgde model dan compleet andere systematieken, en zijn evenmin simpel of vrij van nadelen. Dat wil niet zeggen dat geen inspiratie kan worden opgedaan bij andere (inter)nationale modellen, maar er ligt niet een wondermodel klaar dat de alom aanwezige uitdagingen van grootstedelijke cultuurfinanciering als sneeuw voor de zon laat smelten. Het is nu eenmaal een complex samenspel binnen schaars budget. En dat alles in een grootse stad met een enorm aanbod, veel ambitie, erfgoed en innovatieve kracht om te koesteren. Wel zien we, net als de onderzoekers van het evaluatierapport, belangrijke knel- en verbeterpunten waarvoor oplossingen op maat gewenst zijn. Die variëren van zaken die met relatief kleine aanpassing verholpen kunnen worden tot vraagstukken die diepgaander denkwerk vragen. Die zijn niet allemaal gebaat bij of van de baan met één en dezelfde grote bestel-ingreep. De oplossingen voor sommige problemen staan zelfs haaks op elkaar, zodat ook prioriteren wezenlijk is.

kunstenplansystematiek

Ondanks kritische kanttekeningen en suggesties voor noodzakelijke verbetering is onze mening dat de opbouw van het huidige systeem in essentie recht doet aan de complexiteit van de opgave. Het belang van een systeem dat is gebaseerd op deskundige beoordeling door *peers* wordt breed gedragen. Het maken van een onderscheid tussen een basisinfrastructuur, meerjarige subsidies en projectsubsidies onderschrijven de meeste instellingen ook, ondanks het feit dat wel of niet tot de Amsterdam Bis behoren emoties kan oproepen. Kritiek van de sector heeft bovenal betrekking op onheldere grondslagen voor afbakening van het kunstenplan. Het evaluatierapport onderstreept dat er in de stad sprake is van één gezamenlijke beleidsvisie en maakt helder waarom de verwezenlijking van die visie verloopt via verschillende regelingen voor uiteenlopende doelgroepen. Die dragen elk bij aan een deel van de beleidsdoelstellingen en gezamenlijk aan het geheel. De angst voor verminderde integraliteit wordt door de gegroeide praktijk en de inmiddels goede samenwerking tussen AFK en AKr steeds beter ondervangen.

rolverdeling

Zonder vooruit te lopen op mogelijke scenario's, zijn wij van mening dat we in een gezamenlijk proces tot een rolverdeling moeten komen die recht doet aan wat de sector, en daarmee de stad, nodig heeft. De gemeente stelt bij aanvang van de procedure prioriteiten, in de Hoofdlijnen, mede aan de hand van de Verkenning van de kunstraad. De sector dringt er sterk op aan dat de gemeente vooraf toetst of uitgangspunten van nieuw beleid en beschikbaar budget haalbaar/compatibel zijn, en voor de sector in zijn geheel realistisch en uitvoerbaar (uitvoeringstoets). Er is behoefte aan een duidelijke rolverdeling tussen wethouder, gemeenteraad, kunstraad en fonds die transparant, logisch en begrijpelijk is en die recht doet aan de praktijk.

relaties

We zien in de opgedane ervaring nu en voorbereiding voor het nieuwe kunstenplan straks een uitgelezen kans om daadwerkelijk samen op te trekken in het formuleren van ambities, het stellen van prioriteiten en maken van onvermijdelijke beleidsmatige keuzes. We streven als ACI, AFK en AKr naar een beter en verrijkt inhoudelijk contact met het stadsbestuur en de gemeenteraad, dat bijdraagt aan een mooiere stad. Om dit te realiseren gaan we graag samen met u (uw opvolgers) en andere partners in de stad al bij de eerste voorbereidingen van de hoofdlijnen het gesprek aan. We willen regelmatig in dialoog zodat we elkaars noden en wensen beter kennen. We denken dat het daarnaast belangrijk is om de relatie tussen de instellingen en de stad te versterken. Wij willen graag een gemeenschappelijk beraad organiseren, waarin culturele instellingen, kunstenaars, politiek en de stad gevoed worden en in gesprek gaan over de plek van cultuur in Amsterdam. Het doel is om de kennis en relatie tussen de instellingen, kunstenaars en de stad te versterken. Dit kan een jaarlijkse gebeurtenis worden in lijn met De staat van de stad. Ook denken wij aan het gemeenschappelijk organiseren van een kennisreeks voor raadsleden en culturele instellingen om de kennis over het werkproces van beide kanten te versterken.

verlenging huidige kunstenplan

Graag doen wij met deze brief nog een laatste appel aan u. De (invloed van de) coronacrisis is voor de Amsterdamse culturele instellingen nog lang niet voorbij. Om te zorgen voor meer rust en continuïteit bij de instellingen in coronatijd is ons dringende advies om de bestaande termijn met twee jaar te verlengen, inclusief de benodigde middelen om het budget voor projectsubsidies en ontwikkeling bij het AFK terug op niveau te brengen. Dit laatste om de positie van onafhankelijk werkende makers, organisaties, talentontwikkeling en cultuurmakers in de stad te borgen. Met deze verlenging kunnen instellingen op adem komen, meer tijd en aandacht hebben voor herstel en creatieve ontwikkeling(en) en kunnen plannen op basis van reële prestaties worden beoordeeld. Verlenging van de huidige kunstenplanperiode geeft ook meer tijd om tot weloverwogen keuzes te komen ten aanzien van de kunstenplansystematiek. Wij vragen u hierover actief in gesprek te gaan met de bewindslieden die op rijksniveau verantwoordelijk zijn voor kunst en cultuur.

Met vriendelijke groet,

Namens Amsterdam Culturele Instellingen, Amsterdams Fonds voor de Kunst en Amsterdamse Kunstraad,

Annet Lekkerkerker

voorzitter ACI

Laurien Saraber

directeur-bestuurder AFK

Felix Rottenberg

voorzitter AKr